

Historické stavby a sídla 1 – Lidová architektura
HS1

Šolcův statek v Sobotce

čp.133, Šolcova ul.
dokumentace na místě: září 2011

semestrální práce

Zpracovala: Alena Rákosníková
Cvičící: Ing.arch. Jan Pešta
Akademický rok: 2011/2012
Fakulta architektury ČVUT Praha

Úvod

Město a jeho poloha

Sobotka je městečko ležící ve zvlněné krajině na jižním okraji Českého ráje, nedaleko hradu Kost. Pro její siluetu jsou charakteristické dvě architektonické dominanty: kostel na jihovýchodě a lovecký zámek Humprecht na výrazném návrší západně od města. Leží na významné trase mezi Mladou Boleslaví a Jičínem. Do Sobotky je zavedena i železnice.

Toto sídlo je centrem zemědělského mikroregionu, který v minulosti spadl pod správu kosteckého panství. Jedná se o oblast pozoruhodné lidové architektury, na jejímž vzniku se mimo jiné podíleli právě panští tesaři.

Urbanismus města

Poddanské městečko bylo v roce 1498 povýšeno na město a bylo mu uděleno hradební právo. V jeho středu leželo velké čtyřboké náměstí, jehož západ – východní diagonálou procházela cesta z Boleslavi do Jičína. Zástavba byla rozvržena do pravidelné šachovnice. V jihovýchodní části města už během 14. století existoval dřevěný farní, později děkanský kostel sv. Máří Magdalény. V letech 1590 – 1596 byl přezděn jako pozdně gotická síňová stavba s jednou věží. Za hradbami se rozvíjelo příměstské osídlení, charakteristické drobným měřítkem a roztroušením usedlostí podél cest, jak je vidět na dokladech z I. vojenského mapování, probíhajícího v letech 1764 – 1768 a 1780 – 1783 (aktualizace). Opevnění je na nich jasně patrné. Zaniklo na začátku 19. století, ale jeho stopa je dodnes ve struktuře města dobře viditelná, v podobě okrouhlých ulic, svírajících pravidelnou strukturu vnitřního města.

Na východním úpatí hradeb shluk usedlostí vytvořil obec nazývanou Předměstí (Vorstadt). A právě zde je v roce 1811 vystavěn roubený obytný dům Šolcova statku.

Architektura města

Pro Sobotecko je typická vyspělá roubená architektura jak na venkově, tak ve městech. Vyvinul se zde typ patrového roubeného domu s pavlačí. Tyto domy mívají zpravidla sedlové střechy, ale existují i stavby, které zřetelně čerpají z dobové slohové architektury (např. čp. 138 v Jeřábkově ulici s mansardovou střechou, okny zakončenými segmentovým obloukem a omítkou s imitací armování v nárožích). Tento regionální typ se ustálil v druhé polovině 18. století a jeho nejmladší zástupci pocházejí ještě z druhého desetiletí 19. století.

Obr. č.1

Pohled na sobotecké Nové město ze zámku Humprecht
foto Městský úřad Sobotka

Obr. č.2

č.p. 138 v Jeřábkově ulici

Obr. č. 3

č.p. 129 na Náměstí Míru, tzv. Gansův dům

K vrcholné ukázce tesařského a truhlářského řemesla patřily tři roubené domy s podsíní na soboteckém náměstí. Do dnešních dob se dochovalo pouze čp. 129, tzv. Gansův dům.

Od počátku 19. století se v Sobotce začala stále více prosazovat zděná architektura, a to zejména kvůli sérii ničivých požárů v 2. polovině 18. a 1. polovině 19. století. Přesto je v roce 1842, kdy zde byl pořízen Stablní katastr, nemalá část vnitřního města stále roubená a na předměstích byly zděné domy spíše výjimkou.

Období historismu přineslo stavbu veřejných budov (škola) a docházelo k úpravám a přezdívaní stávajících historických objektů.

Další výraznou etapou architektonického vývoje byla 20. a 30. léta 20. století, kdy vznikla řada oceňovaných vil, na nichž se podílel především místní stavitel, architekt Jan Lacina; a například funkcionalistická Spořitelna, navržená Jindřichem Freiwaldem a Okresní záložna od Františka Jandy.

Od počátku 20. století počet obyvatel spíše zemědělsky zaměřeného Sobotecka klesal. Projevilo se to i v architektuře, jejíž vývoj začal stagnovat. Sobotka navíc ztratila svůj status okresního města a největším zaměstnavatelem v komunistické éře bylo místní Jednotné zemědělské družstvo.

Na začátku 90. let si Sobotku vybral italský sochař Claudio Parmiggiani pro umístění svého Domu pod půlměsícem, který spadá do projektu skulptur čtyřech světových stran.

Šolcův statek a jeho historie

Roubená budova obytného domu byla postavena roku 1811, o čemž svědčí dodnes zachované záklopové prkno z jižní fasády, na němž stojí: „*Boże Abrahamu Boże Izáku Boże Jakobu chrań a opatrug tento Statek odewsswho złého a s pomoczi Boží Wizdvižen gest Nákladem Josefa Šolcze Sauseda Poctiwy Obce PrzedMietsky Leta panie 1811 Roku Dne 5. Zarzi.*“

Rodina Šolcových patřila k zámožným sedlákům a jejich hospodářství bylo v Předměstí u Sobotky kolem poloviny 19. století jedno z největších. Z tehdejší doby se dochoval pouze obytný dům, náročně provedená zděná maštál je až pozdějšího data. Pochází zřejmě z doby po roce 1877 až 1880, protože na vojenských mapách, pořízených za vlády císaře Františka Josefa I., není žádný podobný útvar zaznamenán.

Objekt statku zůstal v držení Šolcových až do konce 19. století, než byl pro zadluženost majitelů rozprodán. Obytný dům posléze často střídal majitele, a to až do 30. let 20. století, kdy ho pro svého tchána zakoupil děd dnešního majitele, obchodník ze Sobotky Karel Samšíňák.

Obchodník Jan Havlík, který budovu statku dostal do užívání, se snažil stavení i malou zahradu, která ještě zbyla, co nejvíce zvelebit. Ve 30. letech k jižní fasádě přistavěl prosklený altán, aby měl kam ukládat zahradní náčiní. Ten byl později odstraněn, ale jeho otisk ve štitové stěně byl viditelný ještě před začátkem obnovy v roce 2006. Ve velké přízemní světnici byla zřízena skautská klubovna a v patře měl jeden z vnuků Jana Havlíka zařízení fotografický ateliér. Už v první polovině 20. století tedy objekt sloužil nejen k bydlení, ale i k trávení volného času místní mládeže. V roce 1946 byla k jižní straně maštale přičleněna garáž.

V roce 1950 byl statek vyvlastněn státem a dne 3. května 1958 byl zapsán na seznam nemovitých kulturních památek. Zároveň bylo rozhodnuto o zahájení rekonstrukce, protože dům byl poškozen utilitárními úpravami z předchozích let. Akci financovala Státní památková

Obr. č.4
Spořitelna, dnes Městský úřad, Jindřich
Freiwald, 1935
foto Iva Kovářová

správa. Obnovou byl pověřen architekt Břetislav Štorm, který vypracování plánů svěřil architektu Josefu Buškovi z Prahy.

Štorm ale v roce 1960 zemřel a řízení stavby převzal známý místní stavitel Jan Lacina, který se věnoval především moderní architektuře. Z jeho realizací je známá především rekreační chata ředitelství plzeňských Škodových závodů v Nebákově, nebo řada funkcionalistických domů v Boleslavské ulici v Sobotce.

Pan Lacina bohužel neměl zkušenosti s obnovou staveb lidové architektury, ani ho toto téma příliš nezajímalo, což se odrazilo v pojetí jím navržených stavebních úprav. Sklep byl vyplněn stavebním odpadem, větrací průduchy byly ucpány a jeho vstup zabetonován, takže se ze zdiva do dřevěných stěn šířila vlhkost. Obytné místnosti v přízemí byly obloženy omítnutým heraklitem bez možnosti provětrání. Dlažba z nepůvodních cementových dlaždic v síni byla vytrhána a nahrazena betonovou deskou. Dům neměl vyřešen odvod dešťové vody do bezpečné vzdálenosti, díky čemuž se vsakovala v jeho bezprostředním okolí a způsobovala další podmáčení. Systematickým zanedbáním údržby došlo k rozšíření hniloby a dřevomorky především v oblasti schodiště a přilehlém rohu velké přízemní světnice.

Budova sloužila jako depozitář místního muzea a dřívější výminek jako garsonka. V roce 1971 se do ní nastěhoval vnuk Jana Havlíka, RNDr. Karel Samšíňák, CSc., který okamžitě začal s opravami. Vlastní metodou zlikvidoval napadení dřevomorkou a zajistil i novou doškovou krytinu. Dosáhl také toho, že muzeum odstěhovalo svůj majetek z velké světnice v přízemí, a následně v ní zřídil soukromou výstavní síň výtvarného umění. V systematické údržbě pokračoval i po roce 1990, kdy statek získal restituci nazpátek.

Po smrti Karla Samšíňáka získal statek jeho syn, RNDr. Jan Samšíňák, jenž v roce 2006 zahájil dodnes trvající obnovu, která se zaměřila na uvedení domu do stavu odpovídajícího jeho významu a stáří.

Typologie

Sobotecký dům¹²³⁴

Šolcův statek je dům tzv. soboteckého typu. To znamená, že se jedná o patrovou roubenou stavbu v česky hovořícím prostředí, kde funkci komunikace v patře plní horní síň s venkovní pavlačí.

Tyto domy se vyznačují několika charakteristickými znaky:

- zdvojená okna (vliv měšťanské renesance – nejčastěji mají právě renesanční tvarosloví, provedené ve dřevě)
- sdružení vstupních dveří a okna do síně
- datace na záklopách strmých polovalb, včetně řady informací o stavebníkovi, tesařském mistru, atp.
- lomenice – ve starším období s náznakem půdní komory, v mladším s výrazným barokizujícím pojetím
- časté je provedení panským tesařem, díky čemuž mohla být dodržena vysoká úroveň řemesla (doložen je mistr Jan Havlík z Kosti, mistr J.P.)
- v minulosti fasáda nabílená vápnem (dnes se tato úprava vyskytuje spíše méně, než více)
- pokud je použit kámen, tak místní pískovec v podobě pravidelně opracovaných kvádrů (sklepy, podezdívky)

Za všechny příklady jmenujme čp. 75 v Novoměstské ulici v Sobotce, zvaný též Dům u sv. Anny²:

Jedná se o zástupce starší vrstvy soboteckých domů, podle datace na záklopě byl postaven roku 1736, „nákladem Josefa Wlacha“. V obou patrech se jedná o klasickou trojdílnou dispozici, jejíž funkční celky jsou dále děleny. Dle závěrů doc. Mencla se jedná o jeden z nejstarších domů v Pojizeří, u něhož lze pozorovat obdélná zdvojená okna pod jednou římsou.

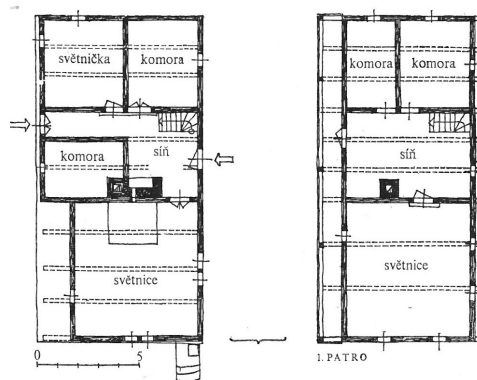
Na podezdívku jsou použity pravidelné pískovcové kvádry a k vidění je i bílení, nikoli dnes hojně užívaný kontrast roubení a vymazávek. Ve štítě s polovalbou se nachází lomenice staršího typu, která sestává ze dvou vodorovných pásem. V horním je klasové bednění prolomeno dvěma okénky ve tvaru kříže se zaoblenými rameny. Ve středu spodního pole se svislým bedněním propisuje náznak půdní komory, taktéž opatřený okénky.

Obr. č.5
detail vstupu domu Šolcova statku
září 2011

Obr. č.6
čp. 75 v Novoměstské ulici, Dům u sv. Anny
září 2011

Obr. č.7
půdorys čp.75 v Novoměstské ulici
repro: Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.:
Lidová architektura v Československu,
Academia, Praha, 1980, str.237

¹ Křivanová, M., PhDr.; Štěpán L.: Lidové stavitelství východních Čech, Garamon a krajské úřady v Hradci Králové a v Pardubicích, Hradec Králové, 2001, str. 90 - 93

² Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str. 233-237, 240, cit. 11.10.2011

³ Pešta, J., Ing.arch.: Encyklopedie českých vesnic, díl I., Střední Čechy a Praha, Libri, Praha 2003, str. 228 – 230

⁴ Škabrada, J., prof.Ing.arch., CSc.: Lidová architektura – skriptum ČVUT, Vydavatelství ČVUT, Praha, 1996, str. 44 – 45; 49, 150

Klasové deštění je použito jen na okrajích tohoto pole. Styky prken jsou kryty tenkými latěmi, které vrhají ostré stíny.

Urbanismus okolí statku

Hospodářství rodiny Šolcových bylo v polovině 19. století velmi rozsáhlé a zcela vybočovalo z měřítka okolních chalupnických usedlostí. V dochované zástavbě obytný dům Šolcova statku svou velikostí dodnes vyniká.

Jedna z příčin může spočívat v poloze pozemků vůči dřívějším soboteckým hradbám, jak je vidět na přílohách č. 03 a 04. Hospodářství se nacházelo vně opevnění, ale už dostatečně daleko, aby bylo možné zabrat větší prostor. Na podkladech z I. vojenského mapování je v těsné blízkosti městské fortifikace vidět živelně vzniklá zástavba drobných usedlostí a chalup. Budoucí statek, vyznačený kroužkem, se nachází na vnější straně tohoto sídelního prstence.

Narozdíl od sousedů se dům otáčí světnicí nikoli do ulice, ale na jih, do polí. Do veřejného prostoru naopak směřovala hospodářská část objektu. Vzhledem k tomu, že podobně se choval i dům čp.19 v Přepelích u Turnova¹, který se rovněž otáčel za sluncem, nejedná se o žádnou raritu.

¹ Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str. 237, cit. 11.10.2011

Dispozice statku jako celku

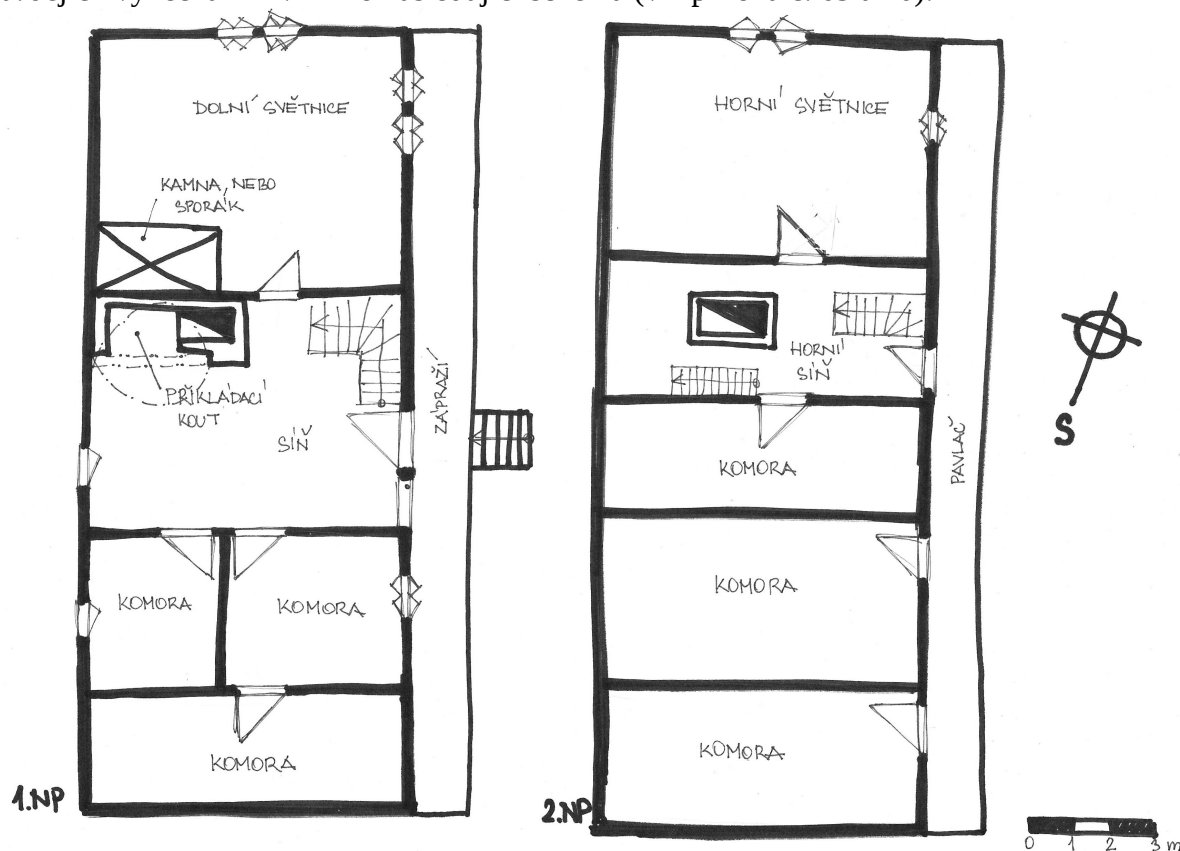
Ze Stablního katastru v příloze č. 04 vyplývá, že ke statku patřila kromě obytného domu s hospodářskou částí dále velká zahrada a několik dalších, blíže nepopsaných hospodářských stavení. Podle ústního podání na statku záhy vznikl ještě druhý obytný dům (dnes č.p. 259 na parcele 300/1, vyzděn z kamene), na jehož místě je ve Císařských otiscích zakresleno roubené stavení blíže neurčené funkce. Vznik kamenné stavby tedy nejspíše spadá mezi roky 1842, kdy se na Sobotecku zaměřovaly podklady pro Stablní katastr, a rok 1855, kdy ji po svém otci prokazatelně zdědil prostřední z trojice bratrů, Josef Šolc.

V dnešní katastrální mapě rozložení objektů na pozemcích statku přibližně odpovídá polovině 19. století. A podle parcelních čísel, odvozených od čísla 300, lze zpětně dohledat i rozsah majetku rodiny Šolcových.

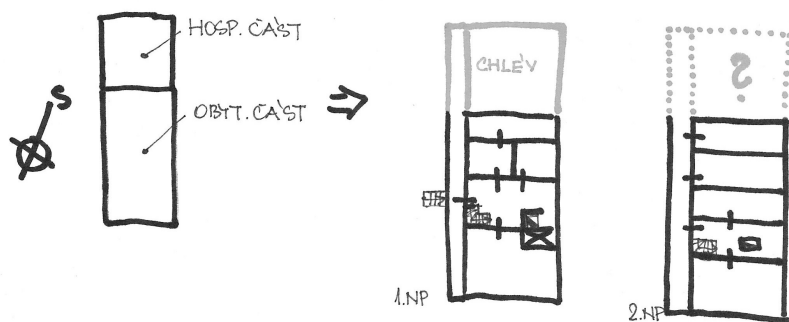
Dispozice obytného domu

V případě Šolcova statku už došlo k několika úpravám dispozice, takže se původní struktura poněkud znejasnila. Zadní komory v přízemí byly přeměněny na výminek (tehdy byl pravděpodobně dobudován druhý komín), síň byla rozdělena. Proříznutím několika oken a dveří při první obnově zmizela čitelnost skladovacích prostor, protože dostaly obytnou funkci. Výsledkem je dispozice, která je na první pohled složitější, než tomu ve skutečnosti je. V současnosti Šolcův statek připomíná spíše typ domu, který je obytný tzv. na obě strany, to znamená, že na obou stranách síně je obytná část a role skladovacích prostor, které dříve zabíraly přes třetinu domu, je potlačena.

Analýzou dostupných plánů a fotografií byly identifikovány druhotné změny ve struktuře domu. Jejich vynecháním vzniklo následující schéma (viz příloha č. 09 a 10):

Jedná se o klasickou trojdílnou dispozici světnice – síň – komora, která je podle potřeb dále dělena. Do patra se vstupuje strmým schodištěm vpravo od vstupních dveří. K obslužení komor v severní části patra sloužila pavlač. Podle technické zprávy od Ing. arch. Josefa Buška z roku 1957 se v této části nacházely sešlé fošnové stropy, zatímco v obytné části se jednalo o

Obr. č.13

obytná a hospodářská část dle Císařských otisků

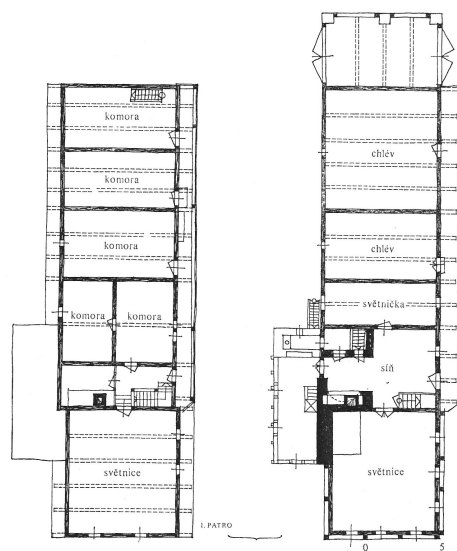
povaly s vrstvou lepenice. To potvrzuje utilitární charakter komorové části, která zřejmě povětšinou sloužila ke skladování ošacení a sezónních plodin.

Srovnáním současného katastru a Císařských otisků z roku 1842 (viz příloha č. 4) vyšlo najevo, že k domu byla patrně ze severní strany připojena ještě hospodářská část, která byla později nahrazena dnešní

samostatnou maštálí.

Čp. 23 z Příšovic u Turnova je příkladem toho, že patro s komorami mohlo pokračovat i nad chlévem. Existence téhož jevu u domu Šolcova statku je ale zatím pouze v rovině spekulací, protože se nepodařilo nalézt žádné doklady.

Jisté je jen to, že když probíhalo zaměřování v listopadu 1957, tak v severním štítě bylo jen prosté bednění z prken, jehož přítomnost ukazuje na to, že severní fasáda byla pojatá velmi utilitárně v celé své ploše.

Obr. č.13

čp.23 v Příšovicích u Turnova

repro: Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str.233

Konstrukce

Jedná se o stavbu sroubenou z hraněných trámů. Základy, sklep a podezdívka jsou vybudovány z místního kamene. Zdící prvky byly otesány do pravidelných kvádrů, jež jsou dnes především v podezdívce obroušeny erozí.

Patní trámy jsou uloženy na podezdívce a jsou odkryty, pouze na východní straně domu jsou částečně pod zeminou. Konce trámů v rozích

nepřečnívají. Spáry roubení jsou utěsněny mechem a vymazávkou z hlíny a rostlinného materiálu (sláma, plevy). Trámy byly ošetřeny fermeží a vymazávky vápnem. Je velmi pravděpodobné, že dům byl v minulosti nabílen (viz kresba Karla Vika z roku 1936).

Horní patro s pavlačí jsou vynešeny přečnívajícími stropnicemi. Strop dolní světnice a části síně je povalový s lepenicí, zbytek prostor je zakryt stropy fošnovými. Strop horního patra je tvořen opět povaly, překrytými lepenicí.

Krov je vaznicový, atypický. V plné vazbě je vždy jen jedna vaznice, podpíraná sloupkem, umístěným uprostřed. Krokve jsou zajištěny vodorovnou a v případě plné vazby ještě dvěma šikmými rozpěrami.

Nyní je střecha kryta štípaným šindelem, dříve slaměnými došky.

Vytápění, vaření a pečení zajišťovala pec (nebo kamna či sporák) v dolní světnici, která se nezachovala a nelze proto přesně určit typ zařízení. Odkouření bylo realizováno mohutným komínem, vyzděným z kamene. Vedle něj je v síni dobře patrný příkládací kout.

Podle zprávy k zaměření z roku 1957 byla světnice zevnitř omítnuta a nabílena. Bílení se dodnes dochovalo v bývalé severní přízemní komoře (dnes ložnice) a existovalo i v síňové komůrce v patře. Vzhledem k rozsáhlým výměnám materiálu během obnovy z let 1958 – 1962 lze ale jen spekulovat, nakolik je autentické.

Výtvarná a slohová charakteristika¹

Výraznými výtvarnými prvky domu Šolcova statku jsou jak bohatě vyřezávané sloupky a římsy, tak lomenice.

Sdružování oken a jemná kuželková profilace sloupků pavlače odkazují k renesančním vzorům, zatímco v lomenici se projevuje významná barokní tendence.

Nejstarší známé sobotecké lomenice jsou stejně jako ta na statku dělené na dva pásy. Pozdější, nejvíce vyspělé typy (např. domy čp. 1 a 29 v Markvarticích z let 1809 a 1808), se dělí třikrát a jsou bohatě vyřezávané.

Lomenice Šolcova statku přes svůj pozdní vznik čerpá spíše ze starší vrstvy. Vyznačuje se svisle deštěným středním polem ve spodním pásu. Jedná se o tektonický dozvuk používání tzv. půdní komory, která se projevovala malými větracími okénky. Statek žádnou takovou komoru nemá a proto postrádá i tyto otvory.

Starší typ deštění sestával z těsně přiléhajících prken, jejichž spáry byly kryty tenkými latěmi. Takto jsou bedněna svislá pole lomenice Šolcova statku.

Později přišel do módy způsob, čerpající z barokního iluzionismu. Prkna se přeskládala ve dvou vrstvách přes sebe a místo tvrdě ohraničených stínů vznikly měkké přechody konvexně – konkávních ploch. Touto oblíbenou technikou je v lomenici statku provedeno klasové deštění.

Hodnoty

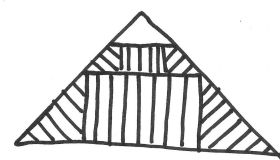
Z památkového hlediska se jedná o významný objekt, zastupující tzv. mladší vrstvu soboteckých domů – tedy staveb realizovaných po roce 1800.

Urbanisticky je Šolcův statek rovněž výjimečný, protože původní hospodářství bylo několikrát větší, než pozemky všech okolních sousedů, kteří se řadili spíše k drobným chalupníkům. V kontextu drobné předměstské zástavby se jednalo o velmi bohatou a výstavně provedenou usedlost.

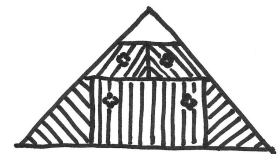
Původní funkce je dnes poněkud atrofována, dům stále slouží k bydlení, ale mimo jiné funguje jako výstavní síň, místo pro konání společenských událostí a soukromý archiv. Maštal slouží jako lapidárium.

Z pohledu stavební historie byl vývoj statku bouřlivý zejména ve dvacátém století, kdy došlo k rychlému navrstvení několika období a použití rozmanitých technologií, z nichž některé měly pro objekt téměř zničující účinky. Při první obnově došlo k setření hned několika vývojových vrstev najednou, zejména těch z konce 19. a počátku 20. století.

Technicky zajímavé je druhotné použití dřevěných konstrukčních prvků, dobře viditelné především v severním štítě. Za pozornost stojí i řemeslné zpracování dochovaných říms, prvků lomenic a sloupků pavlače.

Obr. č.15
schéma lomenice z jižního štítu
Šolcova statku, 1811

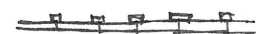
Obr. č.16
schéma lomenice čp.75
v Novoměstské ul., 1736

Obr. č.17
schéma lomenice čp. 129 na
Náměstí Míru, 1754

Obr. č.18
schéma lomenice čp. 1 z Vesce u
Sobotky, 1787

Obr. č.19
typy překládání prken; nahoře
starší způsob, dole mladší,
barokizující

Obr. č.20
čp. 65 v Boleslavské ulici, klasová lomenice
s barokizujícím způsobem bednění
září 2011

¹ Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str. 238 – 244, cit. 11.10.2011

Z uměleckého a estetického hlediska jsou velkou hodnotou regionální prvky, dokládající svébytnost uvažování stavebníků i tesařských mistrů na kosteckém panství v průběhu 18. a počátku 19. století. Přejaté prvky řádové architektury (renesanční a barokní) svědčí nejen o velké setrvačnosti venkovského prostředí a jeho svérázném zacházení s těmito články, ale i o vyjádření téhož cíle vlastním jazykem.

Přestože je dům nepravidelný, jeho proporce a tvary jsou lidskému oku příjemné, o čemž svědčí řada uměleckých vyobrazení, které v průběhu jeho existence vznikly.

*Obr. č.21
detail štítu a lomenice Šolcova statku
září 2011*

*Obr. č.22
detail stropu horního patra a restaurované
základy
září 2011*

*Obr. č.23
detail pavlače s okapem
září 2011*

Použité prameny:

Tato práce využívá šetření provedená autorkou pro potřeby semestrální práce předmětu PP2, na téma Obnova Šolcova statku v Sobotce.

Knihy, dokumentace a pdf:

- 1.) Zpravodaj Šrámkovy Sobotky, roč. 47, č. 3, květen – červen 2010, str. 9,10, článek Sobotecký stavitel Jan Lacina, autor Karol Bílek, cit. 5.10.2011
- 2.) Frolec, V., Vařeka, J.: Lidová architektura – encyklopedie, 2. přepracované vydání, Grada Publishnig, Praha, 2007, str. 199, 347, cit. 11.10.2011
- 3.) Křivanová, M., PhDr.; Štěpán L.: Lidové stavitelství východních Čech, Garamon a krajské úřady v Hradci Králové a v Pardubicích, Hradec Králové, 2001, str. 18, 57, 83 – 85, 90 – 93
- 4.) Mencl, V., doc.Dr.Ing.arch.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str. 226, 233 – 244, cit. 11.10.2011
- 5.) Pešta, J., Ing.arch.: Encyklopedie českých vesnic, díl I., Střední Čechy a Praha, Libri, Praha 2003, str. , str. 14 – 15; 228 – 230
- 6.) Škabrada, J., prof.Ing.arch., CSc.: Lidová architektura – skriptum ČVUT, Vydavatelství ČVUT, Praha, 1996, str. 44 – 45; 49, 77, 79, 85, 87
- 7.) Bušek, J., Ing.arch. a kol.: Zaměření rodného domu Václava Šolce v Sobotce, 1957, archiv ÚOP NPÚ v Josefově, cit. 21.12.2011
- 8.) Bušek, J., Ing.arch. a kol.: Projekt obnovy rodného domu Václava Šolce v Sobotce, 1958, archiv majitele, RNDr. Jana Samšínáka, cit. 30.9.2011

Internetové zdroje:

- 1.) oficiální web města Sobotky, dostupné z: <http://www.sobotka.cz/>
- sekce O městě, články:
Historie města – dostupné z: <http://www.sobotka.cz/historie-mesta>, cit. 5.10.2011
Památky a zajímavosti – dostupné z: <http://www.sobotka.cz/pamatky-a-zajimavosti>, cit. 5.10.2011
- 2.) oficiální web Nemovité kulturní památky Šolcův statek, dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/>, cit. 5.10.2011
- sekce O statku, články:
Historie – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/historie-2>, cit 5.10.2011
Záklopa – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/zaklopa>, cit 5.10.2011
- 3.) oficiální web Českého zeměměřičského a katastrálního úřadu – aplikace pro prohlížení současných katastrálních map, dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>, cit. 5.10.2011
- 4.) oficiální web Českého zeměměřičského a katastrálního úřadu – aplikace pro prohlížení povinných Císařských otisků, dostupné z: http://archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/main/cio_main_02_index.html, cit. 5.10.2011
- 5.) web laboratoře geoinformatiky UJEP, aplikace pro prohlížení digitalizovaných starých map, dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz/>, cit. 5.10.2011

Fotografie:

Pokud není u obrázku uvedeno jinak, fotografie pocházejí z archivu autorky.

Fotografie z archivu ÚOP NPÚ v Josefově – fotili M. Křištof, V. Maryška, p. Kolegar, p. Nyklová.

Další materiály:

Za poskytnutí originálů článků z webu statku, jakož i plánů a fotografií děkuji majiteli Šolcova statku, RNDr. Janu Samšínákovu.

Obsah:

	<i>strana</i>
Úvod.....	-1-
Město a jeho poloha.....	-1-
Urbanismus města.....	-1-
Architektura města.....	-1-
Šolcův statek a jeho historie.....	-2-
Typologie.....	-4-
Sobotecký dům.....	-4-
Urbanismus okolí statku.....	-5-
Dispozice statku jako celku.....	-6-
Dispozice obytného domu.....	-6-
Konstrukce.....	-7-
Výtvarná a slohová charakteristika.....	-8-
Hodnoty.....	-8-
Použité prameny.....	-10-
Obsah.....	-11-

Přílohy:

- 01 – Ikonografie
- 02 – Fotografická příloha
- 03 – Analýza urbanistického vývoje statku s využitím vojenských map
- 04 – Analýza urbanistického vývoje statku s využitím katastrů
- 05 – Parcelace, schwarzplann a cestní síť v době pořízení Stablního katastru
- 06 – Částečně realizovaný plán první obnovy, 1958
- 07 – Zaměření z roku 1957, situace na pozemku
- 08 – Zaměření z roku 1957, půdorys 1.PP
- 09 – Zaměření z roku 1957, půdorys 1.NP, konfrontováno se současným stavem a pravděpodobným stavem z konce 19. století
- 10 – Zaměření z roku 1957, půdorys 2.NP, konfrontováno se současným stavem a pravděpodobným stavem z konce 19. století
- 11 – Zaměření z roku 1957, půdorys krovu
- 12 – Zaměření z roku 1957, řezy
- 13 – Zaměření z roku 1957, severní fasáda, konfrontováno se současným stavem a pravděpodobným stavem z konce 19. století
- 14 – Zaměření z roku 1957, západní fasáda, konfrontováno se současným stavem a pravděpodobným stavem z konce 19. století
- 15 – Zaměření z roku 1957, jižní fasáda, konfrontováno se současným stavem a pravděpodobným stavem z konce 19. století
- 16 – Zaměření z roku 1957, východní fasáda, konfrontováno se současným stavem